

PortAventura, el projecte que va «ajudar» a separar Salou i Vila-seca

Josep Oliveras, doctor en Geografia a la URV, analitza en un llibre el passat, present i futur del parc temàtic

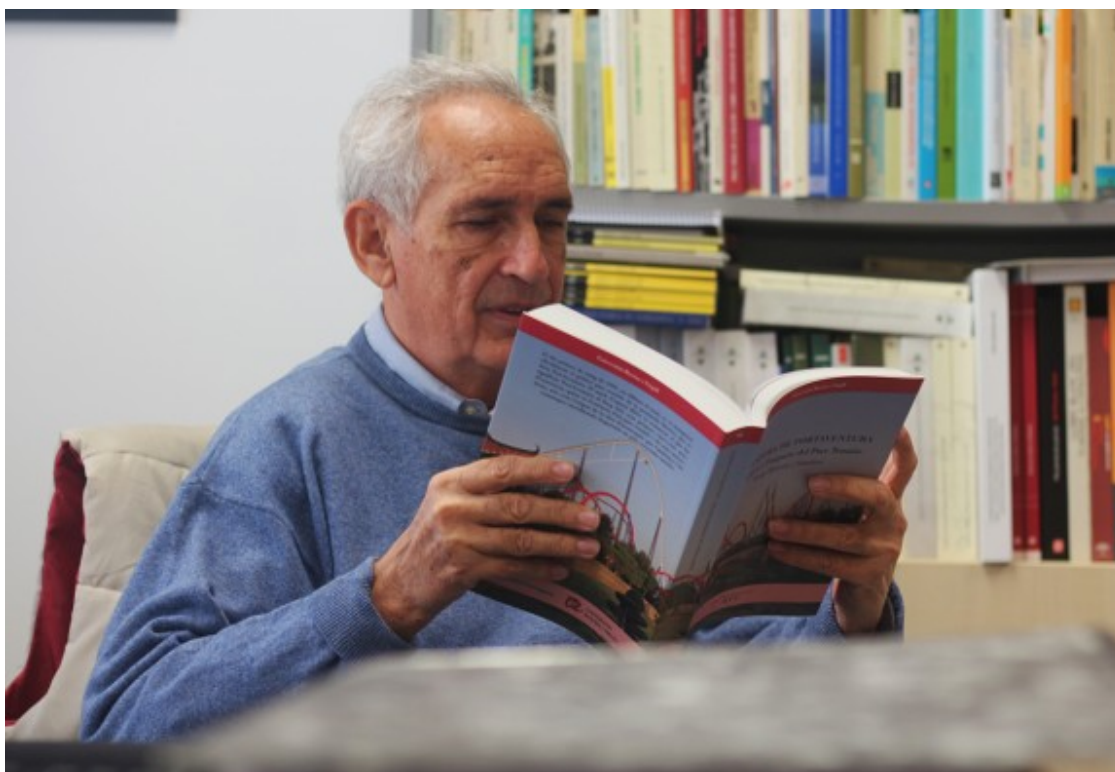
Els terrenys on s'ubicarà el macroprojecte del CRT | ACN

Aquesta setmana, el 5 de desembre (<https://www.naciodigital.cat/tarragona/noticia/39366/projecte-hard-rock-comenca-nova-setmana-clau-amb-protestes>), finalitza el termini estipulat per signar el contracte de compravenda dels terrenys del Consorci del Centre Recreatiu i Turístic (CRT) que podria ocupar Hard Rock en un futur més o menys immediat. És l'ampliació rebaixada del que al 2012 es va anomenar "BCN World" i que arrossega polèmica perquè la Generalitat hi té -si no canvien les clàusules- molt a perdre econòmicament. Els terrenys estan valorats en 120 milions d'euros i la multinacional tindria fins a 10 anys per fer-se enrere si finalment no és necessària una nova pròrroga.

PortAventura (<https://www.portaventuraworld.com/ca>) -el principal motor del CRT- és precisament l'objecte d'estudi d'un nou llibre del doctor en Geografia Josep Oliveras (URV), editat a finals de 2018 però que no s'ha presentat públicament fins aquest 2020. *L'aventura de PortAventura. L'evolució i l'impacte del Parc Temàtic* (Publicacions URV, Diputació de Tarragona) és un balanç del passat, present i futur d'un complex d'oci i turisme que, per exemple, es podria haver anomenat *EuroDisney*, que podria haver anat a parar a la Costa Brava o a Tarragona, que va "ajudar" a la segregació de Salou i Vila-seca (1989), o que va tenir tants entrebancs o més que Hard Rock.

Després que s'inaugurés l'1 de maig de 1995, com a projecte reclamat pel llavors mateix

president de la Generalitat Jordi Pujol, amb els anys ha transformat no tan sols l'espai que ocupa sinó l'economia del Camp de Tarragona. Amb una plantilla de 2.000 treballadors, només 200 dels quals hi treballen tot l'any, és un dels atractius turístics més importants del sud de Catalunya i el sisè parc temàtic més visitat del continent. Una de les evidències d'aquesta importància és l'afectació econòmica que té sobre el sector hotelier el tancament del parc, decretat enguany en diverses ocasions.

El doctor Josep Oliveras, al seu despatx, amb el llibre que ha publicat recentment. Foto: Josep M. Llauredó

- Molta gent desconeix com es va gestar el projecte de PortAventura.

- Va ser mèrit de l'Ajuntament de Vila-seca i Salou, que llavors estaven junts. Hauria pogut anar a un altre lloc, però l'alcalde d'aquells moments (Joan Maria Pujals), que era molt jove, tenia una persona a la Generalitat que li va passar informació, va aconseguir que els americans vinguessin a visitar-ho i els va agradar. Demanaven 500 hectàrees i se'n van oferir per al CRT 825 aproximadament.

- Com arriba la idea de fer un parc temàtic a Catalunya?

- Disney (1984-1985) vol anar a Europa. Tempteja Espanya, el govern de Felipe González no deixa que les autonomies hi intervinguin, té interès en oferir Andalusia, Almeria. A Disney no l'interessa perquè queda molt lluny dels grans fluxos de turisme, llavors els envien al País Valencià, també temptejaren Catalunya. Jordi Pujol envia un emissari a EuroDisney, però al final se'n van a París. Pujol en volia un, així que van temptejar diferents companyies, però van creure que podrien fer un acord amb Anheuser Busch, una companyia cervesera que tenia diferents parcs als Estats Units, del tipus mitjà. Comencen a buscar un emplaçament i des del Govern hi ha una inclinació que vagi a la Costa Brava. Vila-seca es mou i des de la Busch es miren terrenys fins

i tot a la ciutat de Tarragona. El territori del CRT té sortida a mar, amb la platja Llarga de Salou.

- Per què no es van decantar per la ciutat de Tarragona?

- Era a la zona de la Marquesa, ho van mirar, però la marquesa (de Bárcena, Caridad Barraquer) no venia. En un moment en què allò no estava protegit, no va vendre perquè si venia deia que on trobaria un territori igual. Allò li agradava, formava part de la finca de casa seva... Allà no hi havia 500 hectàrees.

Plànol amb els usos del CRT de Vila-seca i Salou, amb una franja en vermell al centre on es preveu el complex de Hard Rock, i els sectors d'espais verds -en verd- i d'equipaments -en blau- a la dreta, tombats pel TSJC. Foto: ACN

- Un cop decidit l'emplaçament, quin va ser el procediment?

- Es van fer lleis especials, hi havia un pacte amb la Busch. Els partits que no estaven al Govern hi estaven en contra, cosa curiosa perquè ara amb Hard Rock els socialistes volien 12.000 places hoteleres, sis casinos, sense estudiar ni analitzar res.

- I en aquell moment s'hi van oposar.

- És un dels conflictes que explico, perquè Vila-seca era socialista, d'alcalde socialista, i a Salou eren convergents. I, com que era Convergència qui ho volia, comencen a posar-hi pegues. I Iniciativa per Catalunya s'hi oposa per la proximitat amb la nuclear i de la química. El projecte de Pujol era que això s'inaugurés al 92, ho feia per tot Catalunya, coincidint amb els Jocs Olímpics. Volia fer el primer parc temàtic de l'estat espanyol.

- Però per què un parc temàtic?

- Perquè a nivell de la política o de l'economia, quan una cosa va bé i està de moda a l'estranger sempre es vol. Hi ha molts països que no tenen fàbrica de cotxes i que ho busquen, per exemple en el cas del Marroc a través de compensacions. Formava part també de l'esperit Pujol: Catalunya serà important.

PortAventura estrena la nova normalitat. Foto: ACN

- Per què Disney no es va decantar per Catalunya, doncs?

- El tema clau era d'atracció de visitants. París està en una situació que capta ràpidament en un dia els alemanys, els anglesos, els belgues, els suïssos... El temps els va portar un problema molt greu, a Disney, perquè van haver d'adequar molts espectacles a l'hivern de París, on hi sol fer fred. Va ser una causa de màrqueting.

- Al final, els dos parcs han aguantat.

- Sí, però EuroDisney ha tingut pèrdues, n'esperaven molt més, ha hagut de replantejar, reduir, etc.

- Com és possible que tot aquest procés es faci en plena segregació de Vila-seca i Salou?

- Al principi no hi havia segregació, hi havia pau. Salou era un poblet molt petit, després de la guerra no arribava a 500 habitants, s'havia convertit en una espècie de barri de Reus on la burgesia amb el Carrilet tenia la seva platja. Al segle XIX van intentar que fos el port de Reus, fins i tot havien fet un projecte de canal navegable i van començar a construir-lo, però la guerra del francès va aturar-ho. La idea era annexar-se Salou, per tenir platja i port. Durant la Guerra Civil, es va formar un comitè de milícies antifeixistes de Salou independentment del de Vila-seca. A l'any 41, un grup va demanar ser independents, però els ho van denegar: eren molt poca gent i a

més alguns havien estat republicans.

- I llavors arriba el turisme.

- En prosperar el turisme és quan comença el problema, perquè hi havia gent que se n'anava a viure a Salou o empenien els negocis a Salou. Ser independents és dominar l'urbanisme, és edificar 12 plantes o sis, i l'Ajuntament de Vila-seca era un tipus de gent que tenia molta terra, que eren pagesos molts d'ells i les coses se les miraven amb precaució. En arribar la democràcia, l'Ajuntament era socialista i Salou era convergent. Van animar una possible separació, es va tramitar, l'Ajuntament de Vila-seca ho va denegar i es va portar a la justícia: l'Audiència Provincial ho va tombar.

L'Hotel PortAventura, que forma part de la Vila Mediterrània. Foto: ACN

- En aquest moment es comença a treballar en el parc temàtic.

- Després de la sentència, hi ha pau. Quan puja en Pujals, es proposa enfortir un ajuntament únic de Vila-seca i Salou, a base de construir un ajuntament nou on és actualment l'avinguda Pere Molas. S'hi posaria un institut, sanitat, equipaments... Tots hi estaven d'acord. En venir PortAventura hi va haver grups que van pensar que es mouria molta cosa i es torna a revifar la segregació. Encarreguen a un advocat de Madrid que es porti al Tribunal Suprem, i quan ningú s'ho esperava, alguna mà esquerra va moure tecles i tomba el que diu l'Audiència Provincial. S'arma un conflicte tan gran que els de la Busch decideixen retirar-se.

- El projecte de parc temàtic va precipitar la segregació?

- Va ajudar, perquè hi havia un pacte, hi havia calma. L'advocat que ho va portar té un carrer, l'Advocat Gallego. Tot això retarda tot el tema del parc temàtic, que s'havia d'inaugurar al 92 i

s'inaugura al 95.

- Sense Disney ni Busch, es busquen altres companyies.

- Aconsegueixen que la Busch no es retiri del tot, es queden amb un percentatge d'aproximadament el 10%, es busca que pugui entrar FECSA, La Caixa, i es troba una possible sortida amb Javier de la Rosa. PortAventura ha canviat moltes vegades d'amo. El parc s'havia de dir *Tibi-Gardens*, però l'ICO va dir que si hi havia Javier de la Rosa no donava els crèdits, i per altra banda altres entitats financeres tampoc volien entrar si hi havia Javier de la Rosa. Es força la seva sortida, perquè havia aconseguit uns avals de la Generalitat per crèdits per PortAventura i s'utilitza per altres qüestions del grup. Hi ha un llibre que parla d'aquest període de Javier de la Rosa, *La desventura de PortAventura* (Roger Jiménez). És llavors quan es pacta amb la Caixa, amb Universal, després passa al grup Vivendi, més tard de l'NBC, etc.

El parc temàtic de PortAventura, en una imatge d'arxiu. Foto: Agències/Roger Segura

- Per què es descarta *Tibi-Gardens* i passa a anomenar-se PortAventura?

- Fan un estudi, consulten a escriptors catalans entre els quals hi ha l'Espinàs, suggereixen una sèrie de noms (Terra de les Meravelles...) i PortAventura els sembla adequat perquè sona bé en diferents llengües, és internacional.

- Què representa per a la planificació urbanística de Salou i Vila-seca?

- És una de les operacions urbanístiques d'impacte més gran que s'han fet a Catalunya en els últims anys. Són 825 hectàrees en un municipi que llavors era de 30 i pico quilòmetres quadrats. Una cosa curiosa és tenir un parc al costat d'unes explotacions químiques en un moment inicialment en què la distància entre els terrenys de la química i els terrenys del parc era la

carretera antiga de la Pineda, que són vuit metres, ara ja no, perquè PortAventura fa unes cessions obligatòries a Raval de Mar.

- Què hauria passat amb aquells terrenys sense PortAventura?

- Amb el nou municipi, s'han de fer plans generals nous, hi ha noves normatives urbanístiques i la gent d'aquest territori s'adona que és molt important els espais verds i la preservació, que no poden construir com es feia en determinats llocs fins llavors. Entra un concepte nou que ajuda, perquè si no això anava a ser pitjor que Lloret de Mar. Encara que s'haguessin separat els dos municipis, segons qui manés es podrien haver fet plans parcials perquè els que tenien els terrenys volien vendre. Al final, el que ha comportat PortAventura és que el medi fins ara ha estat més protegit.

- Aquelles terres, a què es dedicaven?

- A la part alta, on hi ha el Dragon Khan, fa un llom. Eren terrenys no bons agrícolament, bàsicament era de secà, en deien les garrigues, i hi havia avellaners, ametllers, moltes oliveres i garrofers, arbres típics de secà. En canvi, a la banda que dona cap a Salou, que fa un fondal, el terreny era molt més bo, hi havia vinya regada amb sínia i alguna horta, que és la banda de l'estació del ferrocarril. A una banda hi havia una antiga desembocadura del Francolí i a l'altra torreneres, la més important és la riera de Barenys. Entre mig, hi ha roca dura, de la garriga.

- I tot això estava actiu?

- Algunes parcel·les eren pinedes, per tant no estaven actives, més aviat cap a la banda de mar. Però n'hi havia que estaven actives, el típic pagès que tenia la vinya o que hi feia ametlles, olives, garrofes, i molts ho tenien a més a més. Molts d'ells s'havien fet una barraqueta i hi anaven a fer costellades, alguns amb una piscineta, però molt poca gent amb una casa que hi habités. Amb l'expropiació, el que vivia de l'agricultura va quedar fotut, perquè encara que li paguessin a preu de mercat i fins i tot una mica més li prenién la terra i l'havia de buscar en un altre lloc.

- Quants propietaris hi havia?

- De parcel·les, 800 i pico. De propietaris, molts més, perquè la majoria s'havien rebut per herència, de germans. Que visquessin de l'agricultura totalment, 20 o 30.

- El projecte inicial no era només fer-hi un parc, sinó urbanitzacions.

- Amb aquestes empreses, un negoci és el parc i l'altre és tot el voltant del parc, que hi va una urbanització, amb criteri de fer-la d'alt nivell. En retirar-se la Busch, es deixa de fer, i llavors és el que intenta la Caixa a partir de l'entrada de 2004. Es gasten diners fent urbanitzacions internes de carreteres a la zona de golf. Ve la crisi de 2008 i la Caixa s'adona que no pot vendre. Un banc no té per què portar un parc temàtic, si s'hi posen és perquè esperen treure'n un rendiment i això falla. La Caixa intentarà treure sortida a aquests terrenys.

- PortAventura i l'ampliació del CRT, amb BCN World i Hard Rock, sembla que tinguin històries semblants, amb molts entrebancs.

- Molts entrebancs. Veremonte és un grup fantasma, que no saps mai com apareix, segurament el fa venir algú altre. A més, fa de comissionista, no porta res, ni tenen un veritable projecte.

- És viable el projecte de Hard Rock?

- El projecte de sis casinos i 12.000 places hoteleres era una bestiesa, fins i tot per necessitats d'aigua, mobilitat, etc. El projecte d'un sol casino podria ser factible, és una càrrega més sobre el territori, que podria suportar-la. Les infraestructures han d'estar adequades, implica una mobilitat

important. Jo personalment no en soc partidari, del món del joc i del casino, però a PortAventura ho veuen bé, els clients que fan una estada també acabaran anant a l'altra zona.

Ara, els interessarà a ells venir aquí? Tot depèn de la conjuntura internacional. És bo que un territori depengui només del turisme? Jo crec que no. Això no és Florida, allà hi ha una quantitat de terrenys pantanosos i de grans espais immens encara.

[noticiadiari]45/38555[/noticiadiari]

[noticiadiari]45/38250[/noticiadiari]

[noticiadiari]45/39366[/noticiadiari]